

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
КАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

**Циклова комісія професійної та практичної підготовки
спеціальність «Туризм і рекреація»**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ВИКОНАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ З**

**НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ МЕНЕДЖМЕНТУ»**

освітньо-професійний ступінь «Фаховий молодший бакалавр»

Освітньо-професійна програма «Туризм»

Спеціальність 242 Туризм і рекреація

Галузь знань 24 Сфера обслуговування

Освітня кваліфікація: Фаховий молодший бакалавр з туризму

**Затверджено на засіданні циклової комісії
професійної та практичної підготовки
спеціальність «Туризм і рекреація»
Протокол № 1 від 29 серпня 2025 р.**

Методичні рекомендації курсових робіт **«Основи менеджменту»** для студентів спеціальності 242 «Туризм і рекреація»

Розробник:

Викладач: Вінтоняк Л. В.

Методичні рекомендації
затверджено на засіданні циклової комісії
професійної та практичної підготовки
спеціальність «Туризм і рекреація»
Протокол № 1 від 29 серпня 2025 р.

Голова циклової комісії _____ Е.М.Вольвин

I. Загальні положення

Курсова робота є самостійним навчально-науковим дослідженням студента, що виконується в межах певної навчальної дисципліни або окремих її частин. Відповідно до Положення про організацію навчального процесу, метою курсової роботи є закріплення, поглиблення й систематизація отриманих знань і їх практичне застосування для вирішення конкретних фахових завдань.

Тематика курсових робіт має відповідати цілям навчальної дисципліни та бути тісно пов'язаною з практичними вимогами обраної спеціальності. Тематики затверджуються на засіданні циклової комісії, а графік виконання робіт визначається заздалегідь.

Курсова робота сприяє систематизації студентом теоретичних знань з відповідної дисципліни, оцінці їх якості, а також набуттю основних навичок сучасного дослідника. Уже в межах цієї першої самостійної творчої роботи можна визначити, наскільки студент здатен осмислювати поставлену проблему, досліджувати її критично та творчо. Важливою є також перевірка вміння працювати з літературними чи архівними джерелами, аналізувати і структурувати отриману інформацію, а також застосовувати знання для вирішення практичних завдань. Робота дає можливість формулювати висновки, рекомендації й пропозиції з обраної тематики. У процесі виконання студент демонструє здатність організувати власну дослідницьку діяльність і правильно оформити результати.

Під час підготовки курсової роботи заохочується використання нормативних документів, спеціалізованих видань, матеріалів науково-практичних конференцій, присвячених питанням організації екскурсійного обслуговування як у загальнонаціональному масштабі, так і в контексті Карпатського регіону.

У процесі роботи студенти повинні підтвердити здатність опрацьовувати літературні та інформаційні джерела, опанувати методи збору й аналізу даних, коректно використовувати інформаційний і статистичний матеріал. Також важливо навчитися чітко й логічно формулювати власні думки та розробляти екскурсійні проєкти за обраною тематикою.

Кожному студенту призначається керівник курсової роботи з-поміж викладачів циклової комісії, а за потреби також консультанти з окремих аспектів дослідження.

Студент відповідає за дотримання вимог щодо змісту та оформлення курсової роботи, а також встановлених термінів її виконання. Робота оцінюється позитивно за умови її самостійного характеру та відповідності вимогам, описаним у четвертому розділі методичних рекомендацій

II. Порядок виконання курсової роботи

Під час підготовки до написання курсової роботи студент обирає тему, яка найбільше його цікавить та викликає бажання глибоко її дослідити. Це дає змогу не лише ретельно опрацювати обрану проблематику, а й практично втілити основну ідею роботи, внести власний внесок у розвиток теми та висловити свої думки й оцінки щодо неї.

Після вибору теми студент проводить першу організаційну консультацію з науковим керівником. На цьому етапі визначаються основні аспекти роботи: загальні вимоги, порядок виконання, попередній план, рекомендована література, джерела для дослідження, методологія спостережень, а також обсяг і основа для проведення експериментальної частини. У подальшому студент постійно співпрацює з науковим керівником, користуючись його консультаціями на кожному етапі роботи

Відповідно до строку подачі курсової роботи для захисту і враховуючи період перебування на виробничій (педагогічній) практиці,

студент подає науковому керівникові на затвердження графік виконання роботи. Графік визначає строки виконання таких етапів роботи:

- добір теми та настановної консультації;
- затвердження графіку виконання роботи;
- складання бібліографії з теми;
- вивчення літератури та інших джерел;
- затвердження плану курсового проекту;
- підготовка першого варіанту роботи;
- перевірка керівником першого варіанту роботи;
- внесення змін у план та зміст роботи, оформлення роботи;
- подача курсового проекту для захисту.

Першим етапом у процесі виконання курсової роботи є ознайомлення з обраними для дослідження об'єктами; визначення характеру та обсягів

практично доступних для використання літературних, статистичних та інших джерел і матеріалів; збирання первинного матеріалу.

Циклова комісія визначає календарний графік виконання роботи, що наведений у завданні до курсової роботи. Чітке дотримання термінів виконання роботи дозволить своєчасно завершити виконання курсової роботи, врахувати зауваження керівника, усунути недоліки, здати її науковому керівнику та вийти на захист.

Наступний етап - підбір та опрацювання літературних джерел. Для написання якісної курсової роботи потрібний ретельний і обміркований добір літературних джерел, складання загальної бібліографії. Під час написання курсової роботи, проводиться систематизація джерел.

До складу бібліографії мають бути віднесені вітчизняні та міжнародні інструктивні матеріали, підручники, навчальні посібники, довідники, збірники, словники, енциклопедії, монографії, матеріали наукових конференцій, журнальні та газетні статті, атласи, карти,

картосхеми, тощо. Слід починати із загальної (підручники, довідники, видання енциклопедичного характеру, теоретичні розробки) та переходити до спеціальної літератури (інструктивні та нормативні документи, монографії, статті специфічні для даної проблеми, періодичні видання, картографічний матеріал, статистичні дані тощо).

Вивчення літератури та аналіз досліджуваної проблеми слід проводити з урахуванням історичного контексту: від витоків питання та його теоретичних основ до сучасного стану, практичного застосування та перспектив розвитку. Такий підхід дозволяє не лише простежити динаміку явища чи проблеми, а й виявити тенденції її еволюції та здійснити науковий прогноз. Після добору відповідної літератури слід приступати до детального її аналізу, систематизації та створення конспектів.

При виконанні курсової роботи важливо пам'ятати, що процес вивчення – це не просто механічне засвоєння інформації, а насамперед творчий підхід до розв'язання поставлених завдань. Переглядаючи монографії чи статті, необхідно фіксувати ключові тези, аргументацію авторів, зроблені ними висновки та їх обґрунтування. Кожен запис бажано робити на окремих аркушах із зазначенням повних вихідних даних джерела, що дозволить правильно оформлювати посилання на використану літературу. Аналізуючи теоретичні джерела, студент повинен не лише осмислити прочитане, але й критично оцінити авторські концепції, виділивши їхні сильні та слабкі сторони.

Особливу увагу доцільно приділити тим аспектам проблеми, які недостатньо висвітлені у сучасній літературі або лише позначені в дослідженнях. У разі існування кількох точок зору щодо певної проблематики, автор курсової роботи має коротко викласти кожен з них, дати критичну оцінку та обґрунтувати свою підтримку тієї чи іншої концепції. Також доречно запропонувати й аргументувати власну точку зору.

Основною вимогою до написання курсової роботи є її науковий характер, що передбачає творчий підхід до дослідження обраної теми, детальне висвітлення всіх аспектів питання та глибоке осмислення отриманих результатів. Важливо вміти проводити узагальнення, формулювати висновки та пропонувати рекомендації для вдосконалення аналізованої проблематики. Наукова цінність курсового проекту визначається його теоретичним рівнем і прикладною значимістю. У роботі потрібно не тільки розкрити тему й викласти матеріал, але й отримати з нього практичну інформацію соціально-економічного, культурологічного або світоглядного спрямування.

Попереднє ознайомлення з літературними джерелами є підставою для складання плану курсової роботи.

План повинен розглядати такі питання:

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ МЕНЕДЖМЕНТУ.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ЇЇ УПРАВЛІНСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.

РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ МЕНЕДЖМЕНТУ В ОРГАНІЗАЦІЇ.

ВИСНОВКИ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.

ДОДАТКИ

Важливою вимогою до курсової роботи є логічно-послідовне викладення матеріалу та наочність. Усі розділи роботи та ілюстративний матеріал повинні бути взаємопов'язаними між собою.

Курсові роботи повинен відповідати таким вимогам як грамотність та правильність оформлення. Робота повинна бути надрукованою, мати якісну графіку ілюстративного матеріалу, не мати стилістичних та орфографічних помилок.

У процесі підготовки курсової роботи студенти за необхідності можуть звертатися до своїх наукових керівників для отримання консультацій. Консультаційна діяльність керівників організовується у форматі індивідуальних зустрічей, які проводяться відповідно до графіка, розробленого цикловою комісією. Для забезпечення колективного супроводу навчального процесу консультанти також проводять групові консультації, які здійснюються згідно з положеннями навчального плану.

Обсяг курсової роботи є регламентованим і має становити 30-35 сторінок друкованого тексту. Перевищення цього обсягу може свідчити про недостатню здатність студента критично аналізувати матеріал, структурувати його та виділяти ключові аспекти. Водночас, надмірно обмежений обсяг роботи унеможлиблює повноцінне розкриття теми та глибоке аналізування проблематики.

Потрібно також дотримуватись пропорції обсягу всіх структурних частин роботи. Зокрема, вступ і висновки в сумі не повинні перевищувати 10 відсотків її загального обсягу.

Виконана курсова робота у встановлений термін подається на циклову комісію спеціальності «Туризм і рекреація», де після реєстрації секретарем передається науковому керівнику на рецензування. У рецензії керівник зазначає позитивні сторони та недоліки в роботі, оцінює наявність елементів творчого пошуку, новизни, дотримання вимог щодо змісту та оформлення. За незадовільної оцінки курсова робота повертається на доопрацювання.

Захист курсової роботи відбувається згідно затвердженого графіку у присутності членів комісії.

III. Структура, обсяг, зміст курсової роботи

Курсова робота є самостійним й завершеним дослідженням, що включає вступ, основну частину, пропозиції та висновки, список використаних джерел і додатки. Одним із найскладніших етапів у процесі

підготовки цієї роботи є написання вступу, оскільки він відіграє ключову роль. Саме зміст вступу дозволяє оцінити рівень професійної підготовки студента, а також його теоретичний і науковий потенціал.

Оптимальним варіантом є такий вступ, у якому розкривається актуальність обраної тематики, подається загальний опис сучасного стану досліджуваної проблеми, встановлюються мета, об'єкт і предмет дослідження, формулюються конкретні завдання, а також вказується структура всієї курсової роботи.

Рекомендований обсяг вступу 2-3 сторінки.

В основній частині викладається зміст дослідження за розділами курсового проекту, що вміщує питання, пов'язані з особливостями екскурсійної справи. Перший розділ розглядає науково-теоретичні питання нормативно-правових документів розвитку екскурсійної справи в цілому по країні. У другому розділі студент повинен проаналізувати екскурсійні об'єкти. У третьому розділі студент повинен розробити інноваційний екскурсійний маршрут за відповідною темою. Рекомендований обсяг основної частини 25-30 сторінок.

Висновки завершують курсову роботу. У стислій формі викладаються основні положення, а також рекомендації та пропозиції наукового та практичного характеру результатів проведеного дослідження. Вони мають засвідчити рівень досягнення поставленої мети, бути короткими.

Рекомендований обсяг 3-4 сторінок.

Список використаної літератури складається лише з тих джерел, що були використаними у процесі виконання курсового проекту. Загальна їх кількість повинна становити 25-30 позицій.

IV. Оформлення курсової роботи

Курсова робота повинна бути стилістично, грамотно відредагована та оформлена відповідно наведеним нижче вимогам. Вона комплектується у

такій послідовності:

титульний аркуш;

зміст;

вступ;

основна частина;

висновки

список використаних джерел;

додатки.

Курсова робота виконується на папері формату А4 (210x297 мм). Поля: ліворуч - 30 мм, праворуч - 10 мм, зверху - 15 мм, знизу - 20 мм. При написанні курсової роботи з використанням комп'ютерного набору використовується 1,5 інтервал, шрифт Times New Roman, кегль -14 пт.

Титульний аркуш (перша сторінка) оформляється за установленою формою. Типовий зразок титульного аркуша подано в додатку 1.

Заголовки від тексту відділяються зверху та знизу трьома інтервалами. Перенос слів у заголовках не дозволяється. Крапка у кінці заголовку не ставиться. Назва розділів друкується прописними (великими) літерами, параграфів і пунктів - рядковими (малими). Заголовок розділу в тексті розміщується посередині сторінки, параграфу та пункту - з абзацу. Не дозволяється розміщувати заголовок унизу однієї сторінки, а текст починається з наступної.

У процесі написання тексту потрібно виділяти абзаци (1,25 см).

Оформлення наукового апарату є наочним свідченням уміння студента працювати над літературою та джерелами. Слід робити посилання на кожне запозичене положення чи точку зору. У ході цитування слід звірити текст і дати точний опис джерела, звідки беремо цитату Усі факти, положення, цитати, підрахунки, використані в курсовій роботі, повинні мати посилання на літературу, що була опрацьована.

Найбільш поширеними є посилання у тексті. У даному випадку

посилання оформлюється у скороченому вигляді - береться в дужки. Наприклад: [3, с. 23], де перша цифра "3" означає номер літературного джерела із списку використаної літератури, а друга - "23" - її сторінку.

Важливою частиною курсової роботи є таблиці та графічні матеріали. Таблиці, у яких систематизована статистична інформація та малюнки, що вміщують різноманітні графічні ілюстрації (діаграми, схеми, графіки), мають позначатися в межах роботи арабськими цифрами; розміщуються вони після першого посилання на них у тексті (посилання мають бути на всі таблиці та малюнки). Таблиці та малюнки повинні мати назви, що відповідають їх змісту.

V. Порядок подання роботи на рецензію і захист роботи

Курсова робота, завершена студентом, подається для реєстрації та наступної перевірки до циклової комісії спеціальності «Туризм і рекреація». Роботи, виконані з вагомими недоліками або істотними помилками, повертаються для повного чи часткового доопрацювання відповідно до запропонованих зауважень.

Перед захистом курсової роботи студент зобов'язаний ознайомитися з переліком зауважень до виконаної роботи та відповідно врахувати їх при підготовці до презентації. Захист відбувається перед комісією, зазвичай напередодні початку заліково-екзаменаційної сесії.

Під час оцінювання результатів виконаної курсової роботи після її захисту беруться до уваги кілька ключових критеріїв: якість виконання поставлених завдань, здатність студента інтегрувати теоретичні знання із практичними аспектами спеціальності, а також рівень аргументованості відповідей на запитання, що виникають у ході захисту.